

Sağlık Çalışanlarının Mesleki Memnuniyeti Occupational Satisfaction of Health Professionals

Berent Sayar¹

¹Özel Sağlık Merkezi, Şanlıurfa, Türkiye, <https://orcid.org/0009-0009-0731-3150>

Özet

Giriş: Sağlık sistemi içerisinde yoğun ve özverili bir şekilde görev yapan sağlık çalışanlarının mesleki bağlılıkları üzerinde etkili olan faktörlerinden biri de mesleklerinden duydukları memnuniyettir.

Amaç: Bu çalışmada da sağlık çalışanlarının meslek memnuniyetleri saptanarak literatüre katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı nitelikte bir araştırmadır. Bu çalışmanın evrenini Sağlık Bakanlığına bağlı bir devlet hastanesinde çalışan toplam 50 sağlık çalışanı oluşturmaktadır. Çalışmaya gönüllülük esasıyla katılan sağlık çalışanlarına, oluşturulan anket soruları sorulmuştur. Anket soruları literatür taranarak hazırlanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların demografik verileri ve mesleki memnuniyet sorularına verdikleri veriler elde edilmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetinin düşük olduğu saptanmıştır. Sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetlerinin artırılması için gerekli faaliyetlerin oluşturulmasının gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Çalışanları, Meslek, Memnuniyet.

Abstract

Introduction: One of the factors that affect the professional commitment of healthcare professionals who work intensively and devotedly in the healthcare system is the satisfaction they feel from their profession.

Objective: In this study, it is aimed to contribute to the literature by determining the occupational satisfaction of health workers.

Method: This study is a descriptive study. The population of this study consists of 50 healthcare professionals working in a state hospital affiliated to the Ministry of Health. Questionnaires were asked to the health workers who participated in the study on a voluntary basis. Questionnaire questions were prepared by scanning the literature.

Results: The demographic data of the participants and the data they gave to the occupational satisfaction questions were obtained.

Conclusion: As a result, it was determined that the occupational satisfaction of health workers was low. We think that necessary activities should be established in order to increase the professional satisfaction of health workers.

Keywords: Healthcare Professionals, Occupation, Satisfaction.

Sorumlu Yazar: Berent Sayar, e-mail: berentsayar@gmail.com

Geliş Tarihi: 19.03.2023, Kabul Tarihi: 28.03.2023, Çevrimiçi Yayın Tarihi: 31.03.2023

Referans: Sayar B. Sağlık Çalışanlarının Mesleki Memnuniyeti. Acta Medica Ruha. 2023;1(1):35-40.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7750302>

GİRİŞ

Meslek belli bir eğitim süreci sonunda bilgi, beceri ve yeterlilikler elde edilen ve ücret geliri elde etmek için yapılan etkinlikler alanı olarak tanımlanmaktadır. Sağlık sistemi içerisinde yoğun ve özverili bir şekilde görev yapan sağlık çalışanlarının mesleki bağlılıkları üzerinde etkili olan faktörlerinden biri de mesleklerinden duydukları memnuniyettir. Özellikle gerçekleştirdikleri hizmetlerin, hizmet verdikleri bireylere yönelik olarak sonuçları hayati öneme sahip olan ve acil kararlar almak durumunda olan meslek gruplarından biride sağlık çalışanlarıdır (1). Sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetleri sağlık hizmetlerinin niteliğini etkileyen önemli faktörler içinde yer tutmaktadır (2).

Türkiye'de sağlıkta mesleki mutsuzluk ve tükenmişlik, ait olamama konusunun son zamanlarda ciddi artan eğilim göstermesi sonucunda sorunun büyük oluşu doğrultusunda pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu doğrultusunda boşluğu doldurmak amacıyla mesleki iyiliğe dikkat çekmek amacıyla, Türkiye'de ve ülke dışında yapılan çalışmalarda da sağlık çalışanlarında yaşanan tükenmişlik konusunda farkındalığını artırmak, problemin niteliğini azaltıcı, personelin bilincini artırıcı ve iş motivasyonunu artırıcı tedbirler noktasında çalışmalar bulunmaktadır (3).

Sağlık çalışanlarının meslek memnuniyetlerinin meslek üzerindeki etkisini önem taşımaktadır. Yapılan bu çalışmada da sağlık çalışanlarının meslek memnuniyetleri saptanarak literatüre katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Yapılan bu çalışma tanımlayıcı nitelikte bir araştırmadır. Bu çalışmanın evrenini Sağlık Bakanlığına bağlı bir devlet hastanesinde çalışan toplam 50 sağlık çalışanı oluşturmaktadır. Çalışma öncesi çalışmaya katılacak tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş gönüllü onamı alındı. Bu çalışma Helsinki Bildirgesi prensiplerine uygun olarak yapıldı. Çalışmaya gönüllülük esasıyla katılan sağlık çalışanlarına, oluşturulan anket soruları sorulmuştur. Anket soruları iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölüm katılımcılara ait demografik verilerden oluşmaktadır. İkinci bölüm ise mesleki memnuniyet sorularından oluşmaktadır. Anket sonucunda elde edilen veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Anket soruları literatür taranarak hazırlanmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların 13'ü (%26'sı) 18-25, 17'si (%34'dü) 26-35, 10'u (%20'si) 36-45 ve 10'u (%20'si) 46-55 yaş aralığındaydı; 19'u (%38'zi) erkek, 31'i (%62'si) kadındı; 5'i (%10'u) lise, 10'u (%20'si) ön lisans, 30'u (%60'ı) lisans ve 5'i (%10'u) yüksek lisans ve üzeri eğitime sahipti; 10'u (%20'si) 1 yıl ve altı, 15'i (%30'u) 2-5 yıl, 22'si (%44'dü) 6-10 yıl ve 3'ü (%6'sı) 10 yıl ve üzeri çalışma süresine sahipti; 10'u (%20'si) hemşire, 10'u (%20'si) anestezi teknikeri/teknisyeni, 10'u (%20'si) radyoloji teknikeri/teknisyeni, 10'u (%20'si) diyetisyen ve 10'u (%20'si) ebe mesleğine sahipti.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Verileri

		N	%
Yaş (Yıl)	18-25	13	26
	26-35	17	34
	36-45	10	20
	46-55	10	20
Cinsiyet	Erkek	19	38
	Kadın	31	62
Eğitim Durumu	Lise	5	10
	Ön lisans	10	20
	Lisans	30	60
	Yüksek Lisans ve üzeri	5	10
Çalışma Süresi (Yıl)	≤1	10	20
	2-5	15	30
	6-10	22	44
	>10	3	6
Meslek	Hemşire	10	20
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	10	20
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	10	20
	Diyetisyen	10	20
	Ebe	10	20
Toplam		50	100

Katılımcıların mesleki memnuniyet anket sorulan "Tekrar meslek seçme şansınız olsa aynı mesleği seçer misiniz?, Mesleğinizden memnun musunuz?, Haftalık çalışma sürenizden memnun musunuz?, Mesleksel iş doyumunuzdan memnun musunuz?, Mesleki ücret konusunda memnun musunuz?, İnsan kaynaklarının etkin kullanımından memnun musunuz?, Görev yerinizin fiziksel düzeninden memnun musunuz?, Görev yerinizin güvenlik önlemlerinden memnun musunuz?, Kurum içi hizmet içi eğitimlerden memnun musunuz? ve Kurum içi ödüllendirme durumundan memnun musunuz?" sorulara verdikleri "Evet" ile "Hayır" yanıtları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Mesleki Memnuniyet Anket Sorularına Verdiği Cevaplar

Sorular	Meslekler	Evet, N	Hayır, N
Tekrar meslek seçme şansınız olsa aynı mesleği seçer misiniz ?	Hemşire	0	10
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	8	2
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	4	6
	Diyetisyen	10	0
	Ebe	0	10
Mesleğinizden memnun musunuz ?	Hemşire	0	10
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	8	2
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	4	6
	Diyetisyen	10	0
	Ebe	0	10
Haftalık çalışma sürenizden memnun musunuz ?	Hemşire	3	7
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	5	5
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	3	7
	Diyetisyen	10	0
	Ebe	9	1
Mesleki iş doyumunuzdan memnun musunuz ?	Hemşire	0	10
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	7	3
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	6	4
	Diyetisyen	10	0
	Ebe	0	10
Mesleki ücret konusundan memnun musunuz ?	Hemşire	5	5
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	6	4
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	6	4
	Diyetisyen	3	7
	Ebe	4	6
İnsan kaynaklarının etkin kullanımından memnun musunuz ?	Hemşire	0	10
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	4	6
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	7	3
	Diyetisyen	9	1
	Ebe	1	9
Görev yerinizin fiziksel düzeninden memnun musunuz ?	Hemşire	2	10
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	4	6
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	3	7
	Diyetisyen	8	2
	Ebe	3	7
Görev yerinizin güvenlik önlemlerinden memnun musunuz ?	Hemşire	1	10
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	5	5
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	6	4
	Diyetisyen	6	4
	Ebe	2	8
Kurum içi hizmet içi eğitimlerden memnun musunuz ?	Hemşire	4	6
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	8	2
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	8	2
	Diyetisyen	4	6
	Ebe	7	3
Kurum içi ödüllendirme durumundan memnun musunuz ?	Hemşire	1	9
	Anestezi Teknikeri/Teknisyeni	1	9
	Radyoloji Teknikeri/Teknisyeni	0	10
	Diyetisyen	0	10
	Ebe	1	9

TARTIŞMA

Sağlık profesyonellerinin mesleki memnuniyetleri doğrudan insana hizmet eden, hizmetin kalitesinde insan etkeninin çok önemli bir yere sahip olduğu sağlık sektöründe, kalitenin sürdürülebilirliği ve devamı açısından önemli bir yeri sahiptir (2). Yapılan bu çalışmanın üstün yanı sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetlerinin saptanmış olmasıdır. Bu çalışma ile sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetleri saptanmış ve literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Yapılan bu çalışmada mesleki memnuniyet oranı en yüksek diyetisyenlerde olduğu, en düşük meslek memnuniyetinin ise hemşire ve ebelerde olduğu görülmektedir. Bunun da çalışma saatleri, iş doyumu, çalışma alanı fiziksel ve güvenlik özellikleri, hizmet içi eğitim, hizmet içi ödüllendirme, insan kaynağının etkin kullanımı ve ücret elde etme ile ilgili olduğunu düşünmekteyiz.

Yapılan çalışmalarda mesleki memnuniyetin hemşirelerin evlilik doyumu ve ruh sağlığı üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koyduğu belirtilmektedir. Mesleki memnuniyetin kişilerin ruh sağlığı, kişilerarası ilişkileri ve işlerindeki yeterlilikleri üzerindeki yıkıcı etkileri nedeniyle, hemşirelerin periyodik olarak veya ihtiyaca göre yararlanacakları bazı danışmanlık hizmetlerinin oluşturulması, stres düzeylerini yönetmelerine yardımcı olabileceği ve aile yaşam sorunlarının daha iyi yönetilmesini sağlayacağı da belirtilmektedir. Ayrıca, memnuniyet yönetimine yönelik hizmet içi kurslar veya çalışmalar, hemşirelerin memnuniyet konusunda uygun bilgi ve becerilere sahip olmalarına yardımcı olabileceği de belirtilmiştir (4).

Başka bir çalışmada da palyatif rehabilitasyon alanındaki çalışanların, çalışmalarının doğru koşullar altında ve takdir edilen bir çalışma ortamında zenginleştirici ve faydalı olarak deneyimlendiğini göstermektedir. Özerklik, ustalık, amaç, meslektaşlık ve iş-yaşam dengesi gibi unsurların çok önemli olduğunu belirtmişlerdir (5,6).

Ayrıca hemşirelerin çalışmalarını engelleyen çalışma koşulları ile örgütsel sorunlar arasında ilişki olduğu da belirtilmektedir. Pozisyon ne olursa olsun, iş doyumu ile tükenmişliğin ters orantılı olduğu belirtilmektedir (7).

Mentorluk becerileri, gelecek nesil sağlık hizmeti sağlayıcılarının kariyerlerini etkileyen ve şekillendirmeye yardımcı olan akademik tıp ve yardımcı sağlık fakültesi için değerli bir kavramdır. Mentorlar, kişilerin kişisel ve mesleki gelişimleri için zaman içinde rehberlik eden rol modellerdir. Daha da önemlisi, metinlerden öğrenilmeyen profesyonellik, etik, değerler ve tıp sanatının "gizli müfredatı" hakkındaki örtük bilgileri geliştirebilirler. Çoğu durumda, mentorlar aynı zamanda duygusal destek ve teşvik sağlayabilir. Bu tür mesleklerin memnuniyetini ve üretkenliğini en üst düzeye çıkarmak, öz farkındalık, odaklanma, karşılıklı saygı ve ilişki hakkında açık iletişim gerektirir (8). Mentorların sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetlerini artırmada faydalı olabileceğini de düşünmekteyiz.

Sağlık çalışanlarının memnuniyeti ve iyilik hali, sık veya aşırı fazla mesai veya işyerinde sürekli zaman baskısı gibi iş stres faktörlerinden güçlü bir şekilde etkilenmektedir. Geçici iş

stresörlerinin olumsuz sonuçları, yüksek düzeyde iş özerkliği, iyi bir iş ortamı veya güçlü bir iç kontrol inancı gibi örgütsel ve kişisel kaynaklar tarafından hafifletebileceği belirtilmektedir (9). Benzer şekilde sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetlerine yönelik faaliyetlerin mevcut sorunlar üzerinde olumlu sonuçlar sağlayacağını düşünmekteyiz.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın sınırlılıkları arasında tek merkezli olması ve katılımcı sayısının azlığıdır. Daha çok merkezde daha çok katılımcı ile yapılacak çalışmaların daha kapsamlı sonuçlar vereceğini düşünmekteyiz.

SONUÇ

Sağlık profesyonellerinin mesleki memnuniyetleri doğrudan insana hizmet eden, hizmetin kalitesinde insan etkeninin çok önemli bir yere sahip olduğu sağlık sektöründe, kalitenin sürdürülebilirliği ve devamı açısından önemli bir yeri sahiptir. Sonuç olarak sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetinin düşük olduğu saptanmıştır. Sağlık çalışanlarının mesleki memnuniyetlerinin artırılması için gerekli faaliyetlerin oluşturulmasının gerektiğini düşünmekteyiz.

Çıkar Çatışması Beyanı: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Herhangi bir finansal destek bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

1. Özcan M, Güldemir A, Günlük M. Sağlık Çalışanlarının Meslek Memnuniyetlerinin Mesleki Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi: Bolu İli Örneği. *International Review of Economics and Management*. 2022;10(2):93-111. doi:10.18825/iremjournal.1178180
2. Kanber AN, Gürlek Ö, Çiçek H, Gözlükaya A. Bir Sağlık Kurumunda Sağlık Çalışanlarının Memnuniyeti. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*. 2010;2 (2):114-126.
3. Bağlar Ö, Develi A. Sosyal politika bağlamında acil sağlık hizmeti sunucularında mesleki tükenmişlik ve iş doyumu ilişkisinin incelenmesi. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*. 2021;2(2):135-150.
4. Adib-Hajbaghery M, Lotfi MS, Hosseini FS. The effect of occupational stress on marital satisfaction and mental health in Iranian nurses. *Work*. 2021;68(3):771-778. doi:10.3233/WOR-203410
5. Gamskjaer T, Werlauff U, Handberg C. Investigating job satisfaction in palliative rehabilitation: Reflections and perspectives of health professionals working with amyotrophic lateral sclerosis. *J Eval Clin Pract*. 2022;28(1):108-119. doi:10.1111/jep.13599
6. Yarbrough S, Martin P, Alfred D, McNeill C. Professional values, job satisfaction, career development, and intent to stay. *Nurs Ethics*. 2017;24(6):675-685. doi:10.1177/0969733015623098

7. Garcia GPA, Marziale MHP. Satisfaction, stress and burnout of nurse managers and care nurses in Primary Health Care. *Rev Esc Enferm USP*. 2021;55:e03675. Published 2021 Apr 16. doi:10.1590/S1980-220X2019021503675
8. Henry-Noel N, Bishop M, Gwede CK, Petkova E, Szumacher E. Mentorship in Medicine and Other Health Professions. *J Cancer Educ*. 2019;34(4):629-637. doi:10.1007/s13187-018-1360-6
9. Siebenhüner K, Battegay E, Hämmig O. Temporal work stressors and satisfaction with work, life and health among health professionals in Switzerland. *Swiss Med Wkly*. 2020;150:w20175. Published 2020 Feb 21. doi:10.4414/smw.2020.20175